

Positionspapper för det regionala samarbetet med

Västafrika 2000–2001

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

Avdelningen för Afrika

Avdelning AFRA	Enhet ÖST/VÄST	Beslutsdatum 2000-06-21	Beslut nr Gd 91/00
Föredragande Jessica Arneback <i>Jessica Arneback</i>		Diarienummer 2000-001416	
Beslutande Gd Bo Göransson <i>Bo Göransson</i>		Beslutssignatur <i>Bo Göransson</i>	
Närvarande Ac Lars Ekengren Ec Annika Magnusson Richard Bomboma <i>Lars Ekengren</i> <i>Annika Magnusson</i> <i>Richard Bomboma</i>		Samråd	

1. Konto	2. Org. enhet	3. FU	4. Insats/Komponent	5. Kontrakt/Aktiv.	6. Kontospec.
----------	---------------	-------	---------------------	--------------------	---------------

Delges/åtgärd Avd/enh (orig) INFO/Inger Dahlin AFRA Lars Ekengren, Annika Magnusson, Richard Bomboma	DESO, NATUR, SEKA, SAREC, INEC, POLICY UD/AF Sv. ambassaderna i Abidjan, Dakar, Lagos	Distr. (datum/sign) 00-06-21 <i>CE</i>
---	--	--

Arende (ev enl bif PM o d) och beslut

Positionspapper för det regionala samarbetet med Västafrika 2000-2001

Som en följd av regeringsbeslut 27 maj 1999 om riktlinjer för ökad satsning på Västafrika har Sida utarbetat ett positionspapper som skall vara vägledande för samarbetet med Västafrika.

Initiativet till positionspappret kommer från AFRA och kan även härledas till "Sidas aktionsprogram för utvecklingssamarbetet med Afrika" där en satsning på Västafrika lyfts fram. Med detta dokument vill Sida skapa en helhetssyn av prioriteringar beträffande Västafrika. Genom att riktlinjer fastställs kan möjligheter till samverkan ges mellan olika insatser/instrument så att dessa ömsesidigt kan komplettera och förstärka varandra.

Västafrikasatsningen är avhängig av vår kapacitet att verka i regionen och tillgängliga resurser.

Positionspappret bygger på bidrag från ämnesavdelningarna och synpunkter har hämtats från UD och ambassaderna i regionen.

BESLUT att nu fastställa föreliggande "Positionspapper för det regionala samarbetet med Västafrika 2000-2001" att gälla som interna riktlinjer vid prioriteringar avseende Västafrika.

att uppdatera positionspappret efter behov, dock senast 2002.

POSITIONSPAPPER FÖR DET REGIONALA SAMARBETET MED VÄSTAFRIKA 2000-2001

INLEDNING

MÅL OCH PRINCIPER

PRIORITERADE LÄNDER

REGIONAL ÖVERSIKT

- 4.1 Stat, etnicitet och religion
- 4.2 Konflikter
- 4.3 Ökenspridning och torka
- 4.4 Gender
- 4.5 Demokrati
- 4.6 Mänskliga rättigheter
- 4.7 Hälsa och utbildning
- 4.8 Befolkningstillväxt
- 4.9 Ekonomi
- 4.1.1 Panafrikanska och subregionala organisationer

STRATEGISKA ÖVERVÅGANDEN

- 5.1 Förutsättningar för utvecklingssamarbetet
- 5.2 Strategiska utmaningar

SAMARBETS- OCH FINANSIERINGSFORMER

- 6.1 Afrika/övrigt anslaget
 - 6.1.1 Demokrati och mänskliga rättigheter
 - 6.1.2 Hälsa
 - 6.1.3 Undervisning
 - 6.1.4 Kultur
 - 6.1.5 Naturresurser
 - 6.1.6 Näringslivssamarbete/ stöd till privata sektorn
- 6.2 Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete och Internationella kurser
- 6.3 Krediter
- 6.4 Forskningssamarbete
- 6.5 Svenska enskilda organisationer
- 6.6 Humanitärt bistånd och konfliktförebyggande
- 6.7 Ekonomiska reformer och skuldlättnader

METODER OCH KANALER

- 7.1 Val av strategiska metoder
- 7.2 Kanaler
- 7.3 Svenska enskilda organisationer
- 7.4 Övriga biståndsorganisationer med anknytning till Sverige

RESURSER

- 8.1 Administrativa resurser
- 8.2 Finansiella resurser
- 8.3 Förslag till utveckling av den svenska resursbasen

SLUTSATSER

- 9.1 Fattigdomsbekämpning
- 9.2 Demokrati och social utveckling
- 9.3 Naturresursstöd
- 9.4 Forskningssamarbete
- 9.5 Bredare former för utvecklingssamarbete
- 9.6 Ekonomiska reformer

BILAGOR

- 10.1 Indikativ budget för Västafrika 2000-2001
- 10.2 Regionala organisationer och nätverk
- 10.3 Förkortningar
- 10.4 Västafrika i siffror

11. REFERENSER

POSITIONSPAPPER FÖR DET REGIONALA SAMARBETET MED

VÄSTAFRIKA 2000-2001

1. INLEDNING

En ny Afrikapolitik antogs av riksdagen i mars 1998. Inför 2000-talet anges det att Sverige bör ha ett ökat engagemang i Västafrika. Hittills har svensk verksamhet i regionen varit förhållandevis begränsad, förutom stöd via svenska enskilda organisationer och humanitärt stöd. Den dynamiska utvecklingen i regionen har framförts som en viktig anledning till ökat svenskt intresse liksom möjligheter att bättre kunna påverka EU-samarbetet som är omfattande i Västafrika.

Utvecklingssamarbetet med Guinea-Bissau regleras för närvarande av de riktlinjer som antogs av regeringen i januari 1999 och gäller fram till december 2000. Därefter kommer samarbetet att programmeras inom en samlad strategi för hela Västafrika och profilen för verksamhet i Guinea-Bissau ligger då inom ramen för dessa målområden.

Den 27 maj 1999 fattades ett regeringsbeslut om riktlinjer för ökad satsning på Västafrika, där avsnittet om utvecklingssamarbetet ger vägledning för Sidas fortsatta arbete i regionen. Där liksom i budgetproposition 1998/99 lyfts Mali och Burkina Faso fram som lämpliga partners för utvecklingssamarbete. I regleringsbrevet för år 2000 har Sida fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag om utvidgat utvecklingssamarbete med Mali och Burkina Faso. Dessa förslag skall lämnas in senast 30 september 2000.

I och med regeringens anvisningar om utvidgat utvecklingssamarbete ger Sida härmed förslag till inriktning som skall vara vägledande för samarbetet med Västafrika. Sida har däremot inte fått i uppdrag av regeringen att ta fram en strategi för utvecklingssamarbete med Västafrika. Med detta dokument vill Sida skapa en helhetssyn av prioriteringar beträffande Västafrika. Genom att riktlinjerna fastställs ges möjligheter till samverkan mellan olika insatser/ instrument så att dessa ömsesidigt kan komplettera och förstärka varandra.

En utgångspunkt har varit att bygga på redan existerande samarbete till exempel genom att expandera program till västafrikanska länder och använda de instrument och resurser som Sida redan förfogar över. Den satsning som görs utöver detta är avhängig av vår kapacitet att verka i regionen och tillgängliga resurser. Möjligheterna till samarbete med andra biståndsgivare förutsätts tillvaratas, liksom möjligheterna att gå in i breda sektorprogramstöd.

2. MÅL OCH PRINCIPER

Målet för Västafrikasamarbetet uttrycks på följande sätt i regeringsbeslut 27 maj 1999:

"att stödja demokrati- och MR-utveckling samt miljö, att utveckla nya former för biståndet till Guinea-Bissau och Kap Verde, att inleda visst utvecklingssamarbete med Mali och Burkina Faso, samt att utveckla stöd till regionalt samarbete i Västafrika, bl a genom ECOWAS".

Ett antal andra betoningar görs i regeringsbeslutet liksom i regeringens skrivelse till riksdagen om en förnyad svensk Afrikapolitik. För Mali uttrycks intresse för landets fattigdomsprogram och för Burkina Faso de strävanden som landet gör inom utbildnings- och forskningssektorena. Afrikaskrivelsen pekar på de västafrikanska ländernas intresse att bredda samarbetet och möjligheten att få till stånd ett samarbete som innefattar många aktörer och en relativt hög grad av ömsesidighet.

I Sidas aktionsprogram för utvecklingssamarbetet i Afrika 1999-2002 anges två mål som särskilt viktiga; att bidra till fattigdomsbekämpning och att främja demokratin.

Fattigdomsbekämpning kan ses som det övergripande målet för allt utvecklingssamarbete. Möjligheterna att skapa förutsättningar för en god utveckling av en demokratisk kultur och god samhällsstyrning är nära kopplad till biståndets fattigdomsinriktning. Fattiga människor är mer utsatta för kränkningar av mänskliga rättigheter än andra. Många miljöproblem orsakas eller förvärras av fattigdom. Saharaöknens utbredning, överbetning och jorderosion är exempel på miljöproblem som förorsakas av fattigdomen. Hög befolkningstillväxt, snabb urbanisering, otillräcklig lagstiftning som reglerar rätt till mark och kortsiktig ekonomisk politik har medfört att negativa effekter på miljön har uppstått i regionen. De insatser som görs på fattigdomsområdet bör dock få en sådan karaktär att de fokuseras på demokrati-, MR och omsorg för miljön. Sidas Aktionsprogram för Afrika tar upp vikten av fortsatt satsning på mänskliga rättigheter och betonar speciellt de internationella konventionerna avseende fri- och rättigheter, samt barns, och kvinnors rättigheter.

Sidas fyra handlingsprogram för minskad fattigdom, rättvisa och fred, kvinnor och män, samt omsorg om miljön, skall även vara vägledande i utvecklingssamarbetet med Västafrika.

Vad gäller det regionala samarbetet ger de riktlinjer vägledning, som regeringen antagit för samarbetet 1999-2000 med Afrika söder om Sahara.

3. PRIORITERADE LÄNDER

I regeringsbeslut 1999-05-27 och i den här promemorian motsvarar Västafrika länderna inom ECOWAS (Economic Community of West African States), dvs Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Gambia, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Kap Verde, Liberia, Mali, Mauritien, Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone och Togo.

Utvecklingssamarbetet med Guinea-Bissau regleras för närvarande av den regeringsskrivelse som antogs i januari 1999 och gäller fram till december 2000. Därefter kommer samarbetet att programmeras inom en samlad strategi för hela Västafrika och profilen för verksamhet i Guinea-Bissau ligger då inom ramen för dessa målområden. Arbetet med att fasa ut program som ej avslutats under år 2000 kommer att fortsätta under 2001. Det svenska utvecklingssamarbetet med Guinea-Bissau genomgår en förändringsprocess där stödet till undervisning och hälsovård fasas ut. Andra områden såsom MR/Demokrati, betalningsbalansstöd, näringslivsstöd (FUNDEI) kommer att fortsätta och därutöver kan ex miljöprogram eller kapacitetsuppbyggnad i skuldhänteringsfrågor bli aktuella. Stöd till INEP kommer att fortgå till 30 september 2001. Ingen fortsättning av stödet är för närvarande planerad.

Kap Verde som tidigare har varit programland, erhåller nu främst stöd till ekonomiska reformer, ett stöd som halverats de senaste åren. Sida avser att fasa ut detta stöd till Kap Verde, men landet kommer fortsättningsvis att vara öppet för Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete (KTS) och krediter.

Liberia och Sierra Leone erhåller omfattande stöd för humanitära insatser och är inte aktuella för någon annan form inom närstående framtid.

Mali och Burkina Faso är bland de fattigaste i regionen. De är någorlunda stabila länder med relativt positiv demokratiutveckling, de har genomfört ekonomiska reformprogram i samarbete med IMF och Världsbanken och påbörjat skuldnedskrivningsprocessen inom HIPC. Insatser för miljö och hållbar utveckling och forskningssamarbetet skall inledningsvis koncentreras till Burkina Faso och regionala projekt. Burkina Faso och Mali är i första hand tänkbare kandidater för stöd gällande ekonomiska reformer. I regeringsbrevet för år 2000 har Sida fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag om utvidgat utvecklingssamarbete med Mali och Burkina Faso. Dessa förslag skall lämnas in senast 30 september 2000. Härvid finns anledning att ta ställning hur utpekandet av Burkina Faso i FN:s sanktionsrapport kan påverka ett framtida utvecklingssamarbete.

I regleringsbrevet för år 2000 förordas att stöd ges till smärre insatser inom demokratisering och konfliktlösning i Nigeria.

Ghana, Senegal och Kap Verde är öppna för KTS-samarbete. I dagsläget är endast Kap Verde öppet för krediter.

Benin och Ghana kan komma ifråga för grundliga analyser gällande ekonomiska reformer och kan på sikt eventuellt erhålla sådant stöd.

4. REGIONAL ÖVERSIKT

Regionen befinner sig i en långsiktig förändringsprocess som innebär ekonomisk, kulturell, social och politisk modernisering. De senaste trettio åren har de västafrikanska länderna bl a strävat efter att finansiera urbanisering, samt utveckla utbildnings- och konkurrenskraftiga produktionssystem. Resultaten har varit varierande, t ex har avsevärda tillgångar i städerna ackumulerats. Regionens infrastruktur, teknologi och utbildningssystem har inte förändrats mycket sedan andra världskriget. Ett flertal länder har en relativt stabil politisk situation, medan andra befinner sig i djupa konflikter. Regionen har rika naturtillgångar, men här finns flera av världens fattigaste länder och majoriteten av befolkningen bor på landsbygden. Den klimatiska svåra situationen strax norr om ekvatorn gör att en kamp ständigt måste föras mot torkan.

4.1 Stater, etnicitet och religion

De 16 ECOWAS staterna har en sammanlagd befolkning på omkring 215 miljoner människor. Fyra stater tillhör det ex-brittiska koloniala Västafrika: Ghana, Nigeria, Sierra Leone och Gambia, medan hälften av länderna har ett förflutet präglat av det tidigare franska koloniala imperiet: Guinea, Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Mali, Mauretanien, Niger och Senegal. Bland övriga länder märks Liberia som är Afrikas första självständiga stat (USA har utövat starkt inflytande där), f.d. franska kolonin Togo (har även varit en tysk koloni), samt Kap Verde och Guinea-Bissau som blev självständiga på mitten av 1970-talet efter krig mot kolonialmakten Portugal. Nigeria är den största staten i Västafrika. Befolkningsmässigt och ekonomiskt är landet lika stort som övriga ECOWAS-medlemmar tillsammans.

Samtliga länder består av ett flertal etniska grupper. Ett exempel är Nigeria där det finns omkring 250 olika grupper. De etniska grupperna är ofta spridda i hela regionen, ett exempel är det boskapssköttande folket Fulani som finns representerade i många länder. De vanligaste religionerna är olika former av kristendom, islam och traditionella religioner.

4.2 Konflikter

Många länder i regionen präglas av inomstatliga väpnade konflikter; Nigeria (Biafra) i slutet av 1960-talet, samt Liberia och Sierra Leone under större delen av 1990-talet. Konflikterna i Sierra Leone och Liberia har regionala implikationer både vad gäller stöd till olika parter i konflikten och stora flyktinggrupper som rör sig mellan länderna. Nigerias roll är av betydelse eftersom det är en ekonomisk stormakt i Västafrika, samtidigt som landet har en ledande roll i den fredsbevarande styrkan ECOMOG inom ECOWAS. Nigeria präglas även av komplicerade interna konflikter som kan ta uttryck i etniska eller religiösa motsättningar.

Västafrikas karaktäriseras av starka band till Frankrike, Nigerias dominerande ställning, marginalisering från det kalla kriget och färre antal vita bosättare i förhållande till östra och södra Afrika. Det finns en grogrund för konflikt eftersom etniska mönster inte följer de politiska territoriella gränserna från kolonialtiden. Ett flertal territoriella dispyter har uppstått, t ex mellan Nigeria – Benin, Ghana – Togo, Senegal – Mauretanien. Men i stort har de internationella gränserna ömsesidigt respekterats av staterna. OAU har i ett försök att minimera risken för konflikt deklarerat att de koloniala gränserna bör accepteras av de afrikanska staterna. Den franska närvaron i form av investeringar och militärer i området kan även ha bidragit till färre tendenser mot separatism och inbördeskrig. I regionen

pågår frekventa transnationella transaktioner där både människor (arbetskraft, flyktingar, migranter, guerillasoldater) och varor (smuggling och inofficiell handel) korsar gränserna.

4.3 Ökenspridning och torka

Samtliga västafrikanska länder med undantag för Mali, Burkina Faso och Niger är kustländer. Saharaökens spridning söderut påverkar produktionen och gör att tillgången till mat blir en viktig fråga. I och med att öknen breder ut sig flyttar även stora delar av befolkningen. Floderna Niger, Senegal, Mono, Volta och Benue samt sjöarna Lake Chad och Volta Lake är viktiga vattenkällor och deras strategiska betydelse ökar i och med torkan. Risken är stor att vatten utgör en källa till konflikt, t ex har Nigeria och Tchad stridit militärt om Lake Chad. *Tillgången på vatten* är avgörande för produktionen av jordbruksgrödor i torra områden, liksom för hälsa och i viss mån också för sanitet. De torra områdena har inte bara en låg nederbörd. Nederbörden är dessutom oregelbunden under året men också mellan år. Livsmedelssäkerheten i torrområden är alltså avhängig en osäker vattentillgång, där skördarna varierar kraftigt mellan olika år. Småbönders odlingsstrategi i dessa områden är ofta att minimera risker, snarare än att maximera produktionen. I dagsläget överutnyttjas vattnet på många ställen inte minst inom bomullsproduktion och annan jordbruksproduktion. Floder slammar igen till följd av markdegradering. Föroreningar är på många håll stora till följd av jordbrukskemikalier, och orenade hushålls- och industriutsläpp från städerna.

Stora delar av Västafrika präglas av en omfattande *markförstörelse* orsakad av såväl klimatologiska förhållanden som mänskliga aktiviteter. Det nederbördsberoende jordbruket har i torrområden en låg produktivitet. Detta i kombination med dålig infrastruktur och långa avstånd till marknader, gör att investeringar i jordbruket i dessa områden kännetecknas av låg lönsamhet. I torrområdena i regionen är pastoral system det traditionella sättet att nyttja marken. *Befolkningsökningen* hotar emellertid dessa system på flera sätt: konflikter med jordbrukare vilka röjer traditionell betesmark ökar och stora boskapshjordar riskerar överskrida markens bärkraftighet. Sammantaget leder detta till ökad förslitning på vegetation, markförstörelse och en minskning av den biologiska produktiviteten.

Biologisk mångfald är en viktig fråga eftersom djurarterna har reducerats och det finns väldigt få bevarade naturresursområden i t ex Mali och Burkina Faso. Urbaniseringsprocesser och markexploatering riskerar att ytterligare förvärpa tillståndet för mångfalden av flora och fauna.

I de områden i både Burkina Faso och Mali där avsaluproduktion av bomull är betydande växer *miljöproblemen* med ökad användning av insekticider och handelsgödsel. Bomullsodlingarna ökar i omfång men minskar i produktivitet i och med att jorden utarmas. De bönder som tvingas överge bomullsproduktionen har sedan mycket svårt att på samma mark få en lönsam produktion av andra grödor.

4.4 Gender

Den västafrikanska kvinnans situation är mångfacetterad och komplicerad. Hon är synlig i samhället men har sällan en aktivt beslutsfattande roll. Inom handel och dagligvarukommers är kvinnor inom vissa etniska grupper mycket aktiva, samtidigt som hon traditionellt och formellt kan vara underställd mannen. Den omfattande migrationen i området sätter också kvinnan i en speciell situation: närvarande i produktionen men utan kontroll, då ansvaret för hushållet läggs på närstående manliga släktingar under makens frånvaro. Migrationsprocesserna bidrar också till att männens roller förändras och att den kunskapsöverföring inom t ex jordbruk som traditionellt passerat från far till son uteblir.

I både Burkina Faso och Mali har kvinnor och män olika tillgång till och kontroll över produktionsresurser inom naturresursnäringarna. Vad gäller ägandefrågor och besittningsrätt kring land och produktionsmedel har männen i de flesta etniska grupper bestämmanderätt över land och produktionsmedel. I Burkina Faso pågår dock arbete med en förändrad lagstiftning avseende rätten till land. I de muslimska familjer vilka tillämpar polygami bestäms också kvinnans status i förhållande till sina med-hustrur.

4.5 Demokrati

Vad gäller politisk styrning har de flesta staterna varit enpartistater eller styrts av auktoritära militärregimer. Före 1991 kunde endast Gambia och i viss utsträckning Senegal betecknas som demokratier. Freedom Houses index delar in länder i tre grupper (fria, delvis fria och icke fria) efter de har tilldelats poäng beträffande uppnådda politiska- och medborgerliga rättigheter. Enligt deras demokrati index ansågs endast Kap Verde, Benin och Mali i Västafrika fria under 1998-99. Ghana, Senegal, Burkina Faso, Nigeria och Liberia beskrevs som delvis fria, medan Côte d'Ivoire, Togo, Mauretanien, Niger, Gambia och Guinea fick benämningen icke fria under samma tidsperiod. Västafrika är känt som *coup d'état bältet*, i och med de många militärkuperna. I regionen har endast Senegal undgått militärt styre. Den senaste kuppen inträffade i slutet av 1999 i Côte d'Ivoire. Mot bakgrund av detta finns en risk att de nya demokratierna utsätts för nya kupp försök. Nigeria har upplevt nära 30 år av militärt styre och det återstår att se om demokratin håller i sig.

De flesta västafrikanska länderna har genomfört flerparti val som ett led i den politiska reformprocess som svepte över Västafrika under 1980-talet. Dessa val har varit omtvistade och i flera länder bojkottade stora delar av oppositionen valen. I Togo var avrättningar och försök till mord vanliga och fördärvade hela valprocessen. I och med transitionen till demokrati har nationella konferenser genomförts i många västafrikanska länder. Dessa nationella debatter som ofta pågår under en längre period och involverar beslutsfattare och nyckelpersoner från det civila samhället syftar till att diskutera landets politiska framtid. I de flesta västafrikanska stater är demokratin fortfarande fragil och nationell försoning en stor uppgift.

Ett kännetecken på samtliga västafrikanska länders politiska system är, med undantag från Nigeria, en centraliserad stat inom vilken regeringen har betydande makt. Idag är decentralisering en prioriterad fråga i många västafrikanska länder.

Det civila samhället är förhållandevis starkt i flera västafrikanska länder, medan de politiska oppositionspartierna är svaga. I Burkina Faso kommer förändringskrafterna främst från kvinnor, ungdomar och fackföreningsrörelser. Det civila samhället i Västafrika har en bakgrund i panafrikanska eller antikoloniala strävanden, t ex fungerade West African Students' Unions (WASU) som en viktig bas i kampen för självständighet. I takt med ökad utbildning, har olika intresseorganisationer, t ex fackföreningar, handelskammare och sammanslutningar av bönder bildats i regionen.

4.6 Mänskliga rättigheter

Samtliga av de 16 västafrikanska länderna har som medlemmar i OAU ratificerat den Afrikanska stadgan om de mänskliga och folkens rättigheter och godtar därmed att MR-situationen granskas i landet. Burkina Faso, Ghana, Guinea-Bissau och Mauretanien har inte undertecknat konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter. Burkina Faso, Ghana och Mauretanien har heller inte ratificerat konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Fler länder har ratificerat konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (14 av 16 länder) än den mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (10 av 16 länder).

MR-situationen skiljer sig från land till land, men brott mot mänskliga rättigheter förekommer i olika utsträckning frekvent i regionen. I Amnestys rapport "Senegal: Terror in Casamance" tas utomrättsliga avrättningar och försvinnanden upp. I Burkina Faso dödades den regimkritiska journalisten Norbert Zongo och tre andra personer under oklara omständigheter i december 1998. Händelsen har framkallat en politisk kris i landet med starka spänningar mellan oppositionen och regeringen.

4.7 Hälsa och undervisning

Infektionssjukdomar och sjukdomar som uppkommer i samband med förlossning är de vanligaste förekommande i Västafrika. Malaria är den vanligast dödsorsaken i Mali och Burkina Faso, tätt följt av luftvägsinfektioner och nutritionsjukdomar. Mödra- och barndödligheten är hög. Mellan 80-94% av kvinnorna i Mali och Burkina Faso utsätts för

könsstympning. Det förekommer även hälsorisker i samband med brist på vatten, hygien och sanitet samt otillräcklig kost.

Hiv och aids utgör inte enbart ett växande hot mot den enskilde individen som direkt eller indirekt drabbas, utan utgör även ett hot mot utvecklingen i sin helhet i Västafrika. Då hiv/aids främst drabbar dem i produktiv ålder påverkas sektorer som jordbruk, utbildning, infrastruktur med förväntade långsiktiga effekter på samhällsnivå. Statistiken för regionen indikerar en tydligt stigande trend i antalet hiv-positiva. HIV/AIDS är vanligast i Côte d'Ivoire, Benin, Burkina Faso och Guinea-Bissau. Från Côte d'Ivoire rapporteras t.ex. en ökning av hiv bland gravida kvinnor från 3 % 1986 till 12 % år 1995. Det finns en stor risk att Västafrika gradvis följer den utveckling av hiv/aids som har skett i södra Afrika. Krigs- och flyktingsituationerna i regionen påskyndar denna utveckling.

Undervisningssystemet är bristfälligt. Kvinnor har i regel lägre utbildning än män. I 13 av 23 länder i Väst- och Centralafrika kan mindre än en tredjedel av kvinnorna läsa. I Burkina Faso kan t.ex. endast 20% av kvinnorna läsa och skriva samtidigt som bara 30% av barnen går i skolan på lågstadiet. I Mali och Burkina Faso talar mindre än 10% franska. Detta trots att undervisningen nästan alltid sker på det officiella språket, dvs franska. I Mali har detta nyligen ändrats och undervisningens första år genomförs numera på olika lokalspråk.

4.8 Befolkningstillväxt

En betydande utmaning för Västafrika är den snabba befolkningsökningen. Omfattande investeringar krävs för att länderna ska kunna tillfredsställa basbehoven hos den växande befolkningen. Den sammanlagda befolkningen ökade från 40 till 85 miljoner mellan 1930 och 1960. Idag ligger motsvarande siffra på 215 miljoner och en fördubbling förutses till 430 miljoner på 2020-talet. En annan trend är den accelererande inflyttningen från landsbygden till städerna. Från 1960 till 1990 ökade befolkningen i städerna från 14% till 40% och siffran förväntas stiga ytterligare. Fortfarande bor dock 60% av befolkningen på landsbygden.

4.9 Ekonomi

Ungefär hälften av de västafrikanska länderna tillhör CFA-zonen med gemensam valuta och centralbank, nämligen Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinea-Bissau, Mali, Niger, Senegal och Togo. Nigeria och Ghana är de mest dominerande länderna utanför CFA-zonen, då de tillsammans står för den största delen av GDP i Västafrika. Övriga länder utanför CFA är Kap Verde, Gambia, Guinea, Liberia och Sierra Leone. Både inom och utanför CFA-zonen är den industriella sektorn liten i förhållande till den agrara.

Ekonomierna i regionen exporterar främst produkter som olja (Nigeria), kakao (Nigeria, Ghana och Côte d'Ivoire), kaffe (Nigeria, Ghana, Côte d'Ivoire och Sierra Leone), bomull (Burkina Faso, Nigeria, Niger, Mali, Guinea och Mauritien) och jordnötter (Senegal, Gambia och Nigeria). Guld, diamanter, bauxit, uran och järnmalm är exempel på vanliga mineralier som exporteras. Nigeria, Côte d'Ivoire, samt i viss utsträckning, Ghana och Senegal utgör centrum för industriell produktion. Många västafrikanska länder är beroende av exportinkomster från endast en eller ett fåtal primära handelsvaror och de gör att de lätt påverkas av ogynnsamma prissvängningar på världsmarknaden. Exportberoendet av två handelsvaror varierar från 99% för Nigeria till 52% för Senegal.

Uppskattningsvis 40% av Västafrikas befolkning är involverad i aktiviteter kopplade till den informella sektorn. Den informella kommersiella sektorn är den mest utvecklade och kvinnorna spelar här en betydande roll, både nationellt, främst inom detaljhandeln och den transnationella handeln. Inom den finansiella sektorn kan det handla om parallell valutahandel, lånekassor på kommunnivå eller lokal utlåning.

Ett problem för de flesta länderna i regionen är den stora utlandsskulden som uppkom i början av 1980-talet. Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinea, Guinea-Bissau, Mali, och Senegal är några av de länder som hittills kvalificerat sig till HIPC-initiativets utökade skuldavskrivningar. Skuldproblematiken har inneburit betydande konsekvenser för den sociala sektorn, där speciellt hälsoinrättningar och utbildningsinstitutioner har drabbats

hårt. Den regionala infrastrukturen, vars utveckling är en förutsättning för Västafrikas modernisering, har även underminerats.

För mer information om ekonomisk tillväxt och andra utvecklingsindikatorer för de västafrikanska länderna, se bilaga.

4.1.1 Panafrikanska och subregionala organisationer

På panafrikansk regional nivå verkar OAU, Organisation for African Unity som inriktar sig på ekonomiskt samarbete och integration samt konflikthantering. African Development Bank (ADB) och United Nations Commission for Africa (ECA) svarar för panafrikanskt, regionalt ekonomiskt samarbete.

I Västafrika finns ett 40-tal mellanstatliga organisationer inom olika områden som t ex ekonomi, jordbruk, naturresurser och hälsa. Många av dessa organisationer har inte varit särskilt framgångsrika i och med problem vid implementeringen av olika integrationsprogram i medlemsstaterna. Vad gäller ekonomiskt regionalt samarbete koncentreras det främst till UEMOA (West African Economic and Monetary Union) och ECOWAS (Economic Community of West African States).

Den västafrikanska valutaunionen, **UEMOA**, som bildades i samband med devalveringen 1994 är inriktad på ekonomiskt och monetärt samarbete med speciell betoning på handelsfrämjande och en gemensam marknad. Föregångaren UMOA grundades 1973 av f.d. franska kolonier. Organisationen har 8 medlemsländer; Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinea-Bissau, Mali, Niger, Senegal och Togo. Gemensamt för länderna är valutan, CFA-franc, som tidigare varit kopplad till franska franc, men nu istället är knuten till Euro. I Västafrika är UEMOA med sina starka band till Frankrike den regionala organisation som anses ha varit mest framgångsrik. Sida kommer att bevaka utvecklingen inom UEMOA och ett besök på Unionen kan bli aktuellt så småningom.

ECOWAS mål har sedan starten 1975 varit att skapa en frihandelsområde. Hittills har dock icke-tariffära handelshinder och byråkrati bromsat både handel och investeringar över gränserna. Nigeria har en betydande roll i samarbetet och dominerar unionen ekonomiskt. Samarbetet har med tiden utökats till att bli omfatta säkerhetspolitik, konfliktlösning och narkotikasamarbete. Länderna har enats om ett moratorium för spridning av små och lätta vapen och ECOWAS militära observatörsgrupp ECOMOG har genomfört fredsbevarande interventioner i Guinea-Bissau, Sierra Leone och Liberia. I OAU:s aktionsplan för regional och ekonomisk integration lyfts ECOWAS fram som den primära västafrikanska regionala samarbetsorganisationen. Sida avser att under år 2000 besöka ECOWAS huvudkontor i Abuja för att utreda förutsättningarna för ett samarbete.

För ytterligare information om regionala organisationer i Västafrika, för ett urval av de organisationer som Sida inlett ett samarbete med se bilaga.

5. STRATEGISKA ÖVERVÄGANDEN

5.1 Förutsättningar för utvecklingssamarbetet

I och med minskat franskt engagemang i regionen har ett nytt läge uppstått. De västafrikanska länderna söker nu aktivt kontakt med andra samarbetsländer. Det ger Sverige och andra länder ökade möjligheter att i större utsträckning verka i området. Sverige har en viktig roll som medlem i EU, eftersom unionen uppfattas som den viktigaste externa samarbetspartnern av många länder i Västafrika.

Genom utvecklingssamarbete med Västafrika kan Sida bidra till regionens långsiktiga utveckling. Vår kunskap om området och speciellt det regionala samarbetet är dock mycket begränsad. Sidas erfarenhet av Västafrika är främst relaterad till Guinea Bissau, Kap Verde och i viss mån Liberia. I de franskspråkiga delarna utgör språket en barriär. Utvecklingssamarbetet kommer att underlättas i och med att Sida får personal stationerad i regionen. Ambassaderna i regionen har en viktig funktion i bevakning av utvecklingen i aktuella länder och upprätthåller ett rikt kontaktnät i regionen. Sida kommer

även fortsättningsvis arbeta nära ambassaderna och i vissa fall skall Sida personal knytas till ambassaderna.

Ett flertal västafrikanska länder har haft en gynnsam demokratisk utveckling och har visat politisk vilja att genomföra reformer under de senaste åren. Förutsättningarna anses därför relativt goda för ett effektivt utvecklingssamarbete. I Burkina Faso bör Sida kontinuerligt följa den politiska utvecklingen i och med fallet Zongo och FN:s sanktionsrapport avseende UNITA. Sida bör i allt samarbete med landet ta upp fall av brott mot mänskliga rättigheter.

Inom området för naturresurser har Sida genom tidigare stöd god erfarenhet av torrområdesprogram i östra och södra Afrika samt folkligt deltagande inom naturvård och lanbruk. Svenska universitetsinstitutioner bedriver forskning om bl a vattenfrågor och naturresursförvaltning kopplat till decentralisering inom skogs- och markvårdsprogram. Detta gör att förutsättningarna anses goda för naturresurssamarbete med Västafrika. Erfarenheterna från stöd till SAHEL-området visar att samarbetet ej bör knytas till endast ett ministerium eftersom det begränsar möjligheterna till ett bredare samarbete.

En annan viktig förutsättning för stöd är att det finns ett aktivt och engagerande afrikanskt ägarskap och ansvarstagande. Det är av stor vikt att samarbetsländerna själva aktivt är med och beslutar om sin egen utveckling.

5.2 Strategiska utmaningar

På sikt bör Sida skaffa sig en tydlig profil i Västafrika med en klar inriktning. Vissa områden kan vara väldigt givartäta och det är tveksamt om då även Sida skall gå in med stöd. Sida bör i första hand sträva efter att projekt samfinansieras med andra givare för bättre samordning. Sida bör härvid söka samarbetsformer som innebär en låg administrativ börda för Sida (hemmamyndigheten och på fältet). En utmaning blir således att identifiera och etablera kontakter med andra likasinnade givare inom olika områden. Förhoppningsvis kan Sida tillsammans med andra givare hitta enkla samarbetsformer, utveckla ett gemensamt förhållningssätt och utbyta erfarenheter. Ett första steg är att ytterligare undersöka vilka projekt som pågår i länderna och samtidigt uppnå en klarare givarbild. Samordningen med EU, som ofta representerar den största givaren, bör förstärkas.

Begrepp som partnerskap och afrikanskt ägarskap är högst relevanta för Västafrika och Sida bör upprätthålla en så kontinuerlig dialog som möjligt med länderna i takt med att utvecklingssamarbetet utvecklas. En utmaning är därför att inleda dialog med och hitta passande samarbetspartners i de prioriterade länderna. Det kan röra sig om statliga institutioner, myndigheter, oberoende institutioner t ex inom forskning, aktörer inom näringsliv eller det civila samhället. Sida bör även uppmuntra till att kontakter etableras mellan respektive afrikanskt land och Sverige. Partnerskap behöver inte endast innebära samarbete mellan en afrikansk och svensk regering. Det kan betyda samarbete mellan afrikanska och svenska NGOs, aktörer inom näringsliv, forskning och andra institutioner. Sida bör öka sin kunskap om olika organisationer inom det civila samhället eftersom de i många fall kan vara starkt politiserade. Svenska enskilda organisationer, speciellt de med fältrepresentation, kan i detta sammanhang utgöra en kunskapskälla. Vid identifierandet av olika projekt i regionen kan även en uppgift bli för Sida bli att hitta passande internationella och svenska partners som kan fungera som kanaler för Sidastöd.

Sida bör på lång sikt tillförskaffa sig ökad förmåga att analysera frågeställningarna utifrån ett västafrikanskt perspektiv.

De svenska relationerna med Västafrika är spridda och relativt utvecklade både på officiell och privat nivå, även om en del undantag finns. Sida bör i och med detta medverka till att den svenska resursbasen utvecklas. En uppgift för Sida blir därför att öka svenska resursbasens intresse för och närvaro i regionen.

6. SAMARBETS- OCH FINANSIERINGSFORMER

6.1 Afrika/övrigt anslaget

Anslaget innehåller både regionala och bilaterala insatser. Motiven för det regionala och subregionala samarbetet med Afrika är enligt den regionala strategin förbättrade politiska relationer för ökad säkerhet och stabilitet samt stöd till ekonomisk utveckling och tillväxt, t ex genom att förutsättningarna för handel förbättras. Regionalt stöd innebär följande:

- afrikanska gränsöverskridande samarbetssträvanden, både mellan stater och inom det civila samhället;
- afrikanska, svenska och internationella institutioner vars verksamhet bedrivs i flera länder;
- afrikanska institutioner och nätverk, eller sådana som är initierade och drivna och givare, för att sprida erfarenheter inom ett visst fackområdet till flera länder;
- policyarbete och metodutveckling genom internationella organisationer verksamma inom Afrika;
- fredsbevarande verksamhet och konfliktlösning.

Stödet till Västafrika förmedlas via Afrika/övrigt anslaget med undantag för Guinea-Bissau som har en landram för år 2000. Från och med år 2001 är det meningen att det västafrikanska stödet helt skall inordnas under Afrika/övrigt anslaget. Mali och Burkina Faso är prioriterade länder för samarbete, men de kommer inte på kort sikt att bli programländer med landramar i traditionell bemärkelse. Regionala västafrikanska projekt liksom enstaka insatser i andra länder än de ovan nämnda finansieras via anslaget. I och med att samarbetet med Västafrika expanderar kan begränsade medel från det regionala anslaget delegeras till olika ämnesavdelningar på Sida.

6.1.1 Demokrati och mänskliga rättigheter

Sida har under 1999 genomfört en resa i Mali och Burkina Faso i syfte att närmare undersöka förutsättningarna för samarbete inom MR och demokrati. Som en följd av resan har förslag på närmare samarbete tagits fram t ex beträffande rättighetsorganisationer, decentraliseringsprogram, oberoende medier, kapacitetsutveckling av parlament samt utbyte mellan svenska och västafrikanska parlamentariker. Stöd bör i huvudsak förmedlas till det civila samhället, exempelvis till paraplyorganisationer som omfattar en rad enskilda organisationer inom MR/demokrati. Det kan vara organisationer som verkar för kvinnors och barns rättigheter, pressfrågor, journalistutbildning, främjande av nationella språk etc.

Sida bereder för närvarande en ansökan från fältrepresenterade Diakonia avseende stöd till olika organisationer inom det civila samhället i Mali och Burkina Faso.

Sida bör undersöka möjligheterna till att stödja ombudsmannainstitutionen i Burkina Faso. Genom rådgivande stöd kan institutionens förankring i samhället underlättas. Ombudsmannainstitutionen kan vara en början på ett insats som kan expandera till att även omfatta andra institutioner inom rättsväsendet. Sida bör dock skaffa sig ökade kunskaper och erfarenheter innan man går in i ett bredare samarbete inom rättsfrämjande.

I Nigeria bör lämpliga institutioner eller organisationer inom MR/demokrati identifieras för närmare samarbete. IDEA har initierat ett program som stödjer de rådande demokratiska processerna i Nigeria. I början av år 2000 genomförs i samarbete med Nigeria en "democracy assessment mission" som syftar till att sätta agendan för demokratin i Nigeria. Sida ser denna insats som ett sätt att öka kunskaperna om den demokratiska situationen i landet och bereder nu ärendet. IDEA har även utvecklat ett liknande demokratiprogram i Burkina Faso.

Under 2000 genomförs fattigdomsstudier för Mali och Burkina Faso inom vilka demokrati och MR tas upp. Sida planerar även att kartlägga befintliga givare och deras insatser inom demokrati/MR området. Syftet är att finna likasinnade givare för eventuellt samarbete och lämpliga projekt som kan samfinansieras.

6.1.2 Hälsa

En regional hälsoprofil för Västafrika har nyligen utarbetats av en konsult på uppdrag av Sida. Rapporten tar upp de största hälsoproblemen och beskriver givarbilden i regionen. En av slutsatserna är att regionen oavsett ekonomisk utveckling, även fortsättningsvis kommer att vara i stort behov av internationellt stöd på grund av den stora befolkningsökningen.

Sida kan stödja internationella multilaterala organisationer som t ex WHO, UNFPA/UNAIDS och samverka med bilaterala partners som redan har regionala program i Västafrika. En kartläggning av multilaterala organisationers regionala arbete kommer att genomföras för att identifiera passande samarbetsområden. Regionalt bör t ex insatser som syftar till att förebygga ytterligare spridning av HIV/AIDS även fortsättningsvis prioriteras. Följande tematiska områden är/kan bli aktuella för stöd inom de närmaste åren: kvinnlig könsstympning, miljöhälsa (pågående), malaria, hälsoreformer/finansiering.

Långsiktigt stöd till förvaltning, administration och institutionsuppbyggnad bör övervägas i de prioriterade länderna. Inom ramen för "Framtid Afrika"-projektet inom Sida/Hälsa kan stöd till sektorreform komma att diskuteras gällande Mali och/eller Burkina Faso. Sida har mottagit en ansökan från Burkina Fasos hälsoministerium om utbildning av hälsopersonal.

6.1.3 Undervisning

Sida undersöker för närvarande möjligheterna för undervisningsprogram i några afrikanska länder. Mali och Burkina Faso representerar 2 av 5 prioriterade länder i Afrika vad gäller möjliga undervisningsinsatser. Förutsättningarna för sektorprogramstöd skall nogta prövas. Resultaten av undersökningen kommer att diskuteras på ett möte i slutet av maj år 2000.

6.1.4 Kultur

Sida kommer under 2000 att utöka regionala avtal och då finns möjlighet att utöka Västafrikas andel i stödet. Parallellt planeras en kartläggning av Mali, Burkina Faso, Benin och Ghana med inriktning på problemanalys, aktörsbilden och strategiska utgångspunkter. Landvalet har gjorts på basis av eventuella synergieffekter med de regionala programmen. Följande insatser kan beredas under 2000-2001 (en prioritering måste eventuellt göras eftersom resurserna är begränsade):

- AFRICA 2009 - som drivs av medlemsländernas antikvariämbeten (t ex i Mali, Benin, Ghana och Côte d'Ivoire) i samarbete med UNESCOs Världsarvscentrum och bl a syftar till att bevara och stoppa förstörelse av kulturarv genom tillämpad forskning.
- Ubumthu Network - är ett panafrikanskt program med egen juridisk status för framstående arbeten och publikationer inom kultur och humaniora.
- Fespaco/Göteborgs filmfond - avser fonder för produktion respektive distributionsstöd för afrikansk film, t ex stöds filmfestivalen i Ouagadougou.
- PREMA - innebär regional utbildning och kompetensutveckling för museipersonal och forskare i östra och västra Afrika.
- WAMP - Västafrikanska Museiprogrammet.

6.1.5 Naturresurser

Svensk stöd bör i huvudsak bidra till att skapa förutsättningar för fattigdomsminskning och uthållig naturresursförhållning. Stöd inom miljövard/ökenfrågor skall planeras i relation till ökenkonventionen och skall bidra till att bekämpa eller lindra konsekvenserna av markförstöring. Insatser med inriktning mot vattenresurser, markvard, metoder för folkligt deltagande, torrskogar, ägande- och brukanderättsfrågor prioriteras. Stödet bör bygga på lokal kapacitet och kunskaper. En av de stora frågorna är hur man åstadkommer ekonomisk tillväxt i torra områden hotade av ökenspridning. Naturresurser är nära förknippade med andra utvecklingsfrågor och aspekter som t ex handel, makroekonomi, jämställdhet, urbanisering och decentralisering. Mot bakgrund av ovanstående är det av vikt att grundliga analyser genomförs. Långsiktiga mål med insatser inom detta området är dels, att skapa förbättrad naturresurshushållning,

livsmedelssäkerhet och diversifiering av landsbygdens näringar samt vattenhushållning, dels att medverka till att skapa ett ramverk för alternativa ekonomiska aktiviteter för att minska trycket på naturresurser, framförallt i torrområden.

Sida bör stödja en fortsättning av FEER (Fonds de l'eau et de l'équipement rural), ett landsbygdsutvecklingsprogram för integrerad miljövård i Burkina Faso.

CREPA (Centre Régional pour l'eau potable et l'assainissement à faible coût) kan genom sitt regionala nätverk och andra internationella kontakter verka strategiskt och policyförändrande. En stor del av arbetet sker på lokal nivå genom tillämpad forskning och s.k. deltagande forskning. Svenskt stöd kan utnyttjas för demonstrationsprojekt på lokal nivå i t ex Burkina Faso och Mali men även i andra länder.

IIED Dryland Programme projektet "Making Decentralisation Work" syftar till att stödja processer för ett uthålligt nyttjande av naturresurser i torrområden inom ramen för pågående decentraliseringsprogram i Burkina Faso, Mali, Niger och Senegal. Stödet avser stärkandet av lokala organisationer och nätverksbyggande mellan olika lokala grupper.

Efter att Sida besök i Västafrika under 1999 identifierades, framför allt i Mali, ett behov av institutionellt stöd på olika ministerier, t ex miljöministeriet. Sida bör närmare undersöka möjligheterna att stödja uppbyggnaden av kompetent personal inom ministerierna t ex i form av svensk-finansierade experter eller kanaliserat stöd i konkreta program som drivs av t ex PNUD (Programme des Nations Unies pour le développement) eller UICN (Union mondiale pour la nature).

6.1.6 Näringslivssamarbete/stöd till privata sektorn

Ett ökat handelsutbyte mellan Sverige och Västafrika medverkar till att befrämja tillväxten i regionen vilket utgör en viktig del i fattigdomsbekämpning och bör eftersträvas samt baseras på de målsättningar som ges i UD:s riktlinjer för Västafrika (1999-05-27). Detta gäller framförallt Ghana, Nigeria, Senegal och Côte d'Ivoire. Genom näringslivssamarbete vill Sida skapa gynnsamma förutsättningar för västafrikanska företag med hållbara produktionsmetoder vilka ger en god försörjning av varor och tjänster i länderna. Ett ytterligare syfte är att underlätta företagets tillträde till den internationella marknaden. Sida kan stödja insatser som syftar till utveckling av institutionella ramverk, ökad kompetensutveckling för företagare, handelsfrämjande, reformering av samhällsägda företag och etablering av allianser. I de prioriterade länderna Mali och Burkina Faso bör stödet fokuseras på skapandet av en gynnsam miljö för privat företagande samt stöd till små- och mikroföretagsutveckling som en viktig del i fattigdomsbekämpning, t ex i form av krediter och utbildningsinsatser.

Sida stödjer sedan januari 1999 småföretagsutveckling i åtta västafrikanska länder (Benin, Burkina Faso, Côte d'Ivoire, Guinea-Conakry, Mali, Mauretanien, Niger och Senegal) inom ramen för ILOs "Start and Improve your Business Programme". Stödet kommer att fortsätta under 2000-2001.

Sida för en dialog med UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation) om att inleda ett samarbete avseende utveckling av agro-baserad småindustri i Burkina Faso. UNIDO har även program i Senegal, Côte d'Ivoire och Guinea. Vidare kan stöd på längre sikt ges till program i regi av andra multilaterala organisationer som t ex ILO, IFC (båda näringslivsutveckling) och ITC (handelsfrämjande).

Kreditinstitutionen FUNDEI expanderar och har efterfrågat ytterligare stöd för kreditgivning till småföretagare i Guinea-Bissau. Start Syd bör utvidgas till att förutom Guinea-Bissau och Kap Verde även omfatta andra länder i Västafrika.

Vidare bör *konsultfonder* i Afrikanska utvecklingsbanken, Världsbanken UNDP/UNOPS och IFC i olika utsträckning utnyttjas för insatser i Västafrika.

6.2 Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete och Internationella kurser

Det *kontraktsfinansierade tekniska samarbetet* (KTS) syftar till att främja kompetensutveckling i låg- och medelinkomstländer samt överföra svensk kunskap inom områden som är av strategisk betydelse för samarbetsländernas utveckling. För närvarande är endast Senegal, Ghana och Kap Verde öppna för KTS i Västafrika. Fattiga länder med svaga institutioner har svårt att hitta lämpliga partners och därför kan KTS-instrumentet få det svårt att utvidgas på kort sikt. Dessutom krävs det att länderna själva står för en del av kostnaderna enligt kostnadsdelningsprincipen. KTS-instrumentet har vanligtvis använts inom infrastruktur-området, men det är även öppet för andra sektorer t ex hälsa.

Genom *internationella kurser* förmedlas kunskaper inom områden som är av strategisk betydelse för låg- och medelinkomstländer. Tanken med kurserna som främst arrangeras i Sverige är att ett ökat utbyte av erfarenhet och kompetens sker mellan Sverige och samarbetspartners i olika utvecklingsländer.

Samarbetet med Västafrika kan breddas genom att Sida informerar om KTS och internationella kurser via besök i Västafrika. Kurserna kan även marknadsföras av ambassaderna i regionen. Kurserna tar bland annat upp KTS-instrumentet med följden att nya bilaterala KTS insatser eventuellt kan aktualiseras.

6.3 Krediter

Krediter ges i första hand till infrastruktursatser. Enligt Sidas kreditpolicy bör krediter inte ges till de mest skuldyngda länderna. Dessa länder bör istället koncentrera sig på att föra en trovärdig skuldstrategi och samtidigt erhålla skuldavskrivningar inom HIPC. Eftersom ett flertal västafrikanska länder t ex Senegal och Côte d'Ivoire står på tur för skuldavskrivningar bör de inte komma ifråga för krediter. Ghana kvalificerar sig ev. för skuldavskrivningar, men har inte efterfrågat sådana. Endast Kap Verde är för närvarande öppet för krediter. Mot bakgrund av detta och bristande resurser hos Sida kommer krediter för Västafrika endast förekomma i begränsad omfattning under 2000. Möjligheter till viss expediering därefter föreligger.

6.4 Forskningssamarbete

Det nuvarande samarbetet med Västafrika består i huvudsak av stöd till regionala forskningsprogram. Flera av de regionala programmen är panafrikanska aktörer i Västafrika, vissa har sina högkvarter i något av de västafrikanska länderna, se bilaga.

Burkina Faso har en till synes väl utvecklad universitets- och forskningsstruktur vilket innebär goda möjligheter för utökat samarbete. Det finns ett stort intresse för och vilja att ta intryck av andra utbildningssystem än det franska som hittills varit dominerande. Inom forskningssamarbetet är det av vikt att även svenska institutioner är intresserade av ökat forskningsutbyte.

Sida har redan etablerat ett visst samarbete inom naturresurser och markanvändning i torra områden, frågor som är centrala i Burkina Faso. Forskningssamarbetet fokuseras initialt på dessa områden.

Som en följd av ett besök från Burkina Faso under 1999 har ett förslag till forskningssamarbete utarbetats. Förslaget som ännu är under beredning innehåller idéer på temat "uthålligt bruk av naturresurser ur ett pluriciplinärt perspektiv" och innefattar både universitet och forskningsinstitut i Burkina Faso. Förutom de biologiska aspekterna på naturresurshållning kommer forskning om utnyttjande av skogsprodukter och förvaltning och ägande av land att bedrivas under samma tema.

Forskningssamarbetet omfattar även fortsatt stöd till nätverken AFORNET (African Forestry Research Network), CODESRIA (Council for the Development of Social Sciences Research in Africa), AAU (Association of African Universities), UNAPS (Union for African Population Studies), AAPS (African Association of Political Science) och AERC (African Economic Research Consortium).

I ett senare skede är målsättningen att ytterligare förstärka forskning inom demokrati och mänskliga rättigheter i regionen och främst i Burkina Faso, troligen i samarbete med CODESRIA.

6.5 Svenska enskilda organisationer

Svenska enskilda organisationer inom miljövard, hälsovård, demokrati och MR bör särskilt stödjas. Vidare bör fokus vara på SEOs som inriktar sig på fattigdomsbekämpning i någon form eller strävar efter en ökad samverkan mellan det civila samhället och statliga institutioner i syfte att utveckla demokratiska institutioner och främja respekten för mänskliga rättigheter.

För att uppnå större effekt och bättre samverkan i samarbetsländerna behöver dialogen och samordningen mellan Sida och SEO ytterligare förstärkas. Detta gäller särskilt samspelet mellan Sida och de organisationer som har permanent närvaro i regionen.

6.6 Humanitärt bistånd och konfliktförebyggande

En stor del av det humanitära stödet har gått till fredssträvanden i Sierra Leone och Liberia. Fortsatt humanitärt stöd bör utgå till dessa länder som under större delen av 1990-talet har drabbats av svåra inbördeskrig.

Sida har i ett positionspapper för Liberia sammanställt utgångspunkter för det svenska humanitära biståndet. Bland annat anges det att stöd skall förmedlas för att skapa möjligheter till inhemsk utveckling inom utbildning, hälsovård och jordbruksinsatser till både stad och landsbygd. Vägledande bör vara insatser som ger befolkningen möjligheter att själva klara sin försörjning. Det civila samhället anses även vara av vikt, bl a kan organisationer inom försoning och MR/demokrati stödjas. Vidare skall insatser riktade till barn och ungdomar prioriteras utifrån ett barnrättsperspektiv. Samtliga insatser skall beredas med utgångspunkt i ett konfliktperspektiv, där varaktiga lösningar på humanitära problem skall främjas. Insatser skall förebygga konflikt, lindra nöd eller bidra till försoning och fredsbygge.

Vad gäller fortsatt FN-stöd till **Sierra Leone** prioriteras insatser som skapar förutsättningar för den direkta humanitära hjälpen att nå fram till de behövande. Konflikten i Sierra Leone har speciellt drabbat kvinnor och barn, därför förordas att direkta humanitära insatser för dessa grupper prioriteras. Stöd kanaliseras även till enskilda organisationer som engagerar sig i frågor rörande t ex jordbruk, barn som drabbats av konflikt, barnsoldater och återvändande av flyktingar.

Under 2000 avser Sida att revidera positionsappret för Liberia och utarbeta ett positionspapper för Sierra Leone. Med huvudavsikten att följa upp det humanitära biståndet kommer en humanitär koordinator stationeras i regionen under två månader. Syftet med uppdraget blir även att identifiera ytterligare kanaler för humanitära insatser.

För att ett förhållningssätt skall kunna identifieras vad gäller konfliktförebyggande/konfliktlösning i regionen, genomförs nu en inventering av konflikter i Västafrika. Dessutom skall en genomgång göras av organisationer som arbetar i regionen med dialog- och säkerhetsfrämjande insatser inom konflikthantering.

6.7 Ekonomiska reformer och skuldlättnader

Sida har under 1999 fått i uppdrag av regeringen att lämna förslag om icke-programländer, företrädesvis i Västafrika, som kan komma ifråga för svenskt stöd till ekonomiska reformer och skuldlättnader. Stödet till ekonomiska reformer omfattar främst skuldlättnader och budgetstöd, men rymmer även bidrag till Världsbankens HIPC Trust Fund, IMF:s ESAF-facilitet samt ersättningar för vissa kostnader relaterade till Parisklubbens skuldkonsolideringar. Skuldtyngda och fattiga länder som genomför ekonomiska reformprogram med tydlig inriktning mot fattigdomsbekämpning kan bli aktuella för stöd. Landet i fråga bör även främja en demokratisk samhällsstyrning och respektera de mänskliga rättigheterna.

Sida har nyligen föreslagit att stöd avseende ekonomiska reformer till Kap Verde skall fasas ut och under år 2000 begränsas till en skuldfond som landet har med Världsbanken (15 msek). Under första halvan av år 2000 kommer Sida att presentera förslag på stöd i Guinea-Bissau. Under samma period skall förslag till stöd presenteras beträffande ytterligare två Västafrikanska länder, Burkina Faso och Mali. Längre fram kan Benin och Ghana komma ifråga för grundligare analyser.

För mer information se UD:s riktlinjer för stöd till ekonomiska reformer och skuldlättnad samt Sidas skrivelser om ekonomiska reformer (1999-09-23, 1999-12-20).

Ett exempel på en konkret insats inom området för kunskapsutveckling avseende skuldhantering som nu bereds är det västafrikanska institutet WAIFEM som erbjuder utbildning i makroekonomisk och finansiell styrning för medlemsländernas centralbanker, finans- och planeringsministerier.

7. METODER OCH KANALER

7.1 Val av strategiska metoder

Sida bör överväga att kanalisera medel till olika pågående program i Västafrika, t ex FNs olika utvecklingsprogram. Under år 2000 kommer Sida att utreda förutsättningarna för sektorprogramstöd i Mali och Burkina Faso. Insatserna bör koncentreras till ett mindre antal och de bör utgöra komplement till andra givares insatser. Kanaliserat stöd genom andra givare passar framför allt i de länder där Sida inte har fysisk närvaro och där uppföljning av projekt underlättas genom att flera givare samarbetar. Sida tillförskaffar sig på detta sätt ökade kunskaper och kan lättare identifiera var behoven är störst. Nackdelen är minskad möjlighet att påverka och minskad insyn.

Huvudinriktningen kommer att vara stöd till institutionsuppbyggnad, kunskaps-/kompetensutveckling av personal på olika institutioner samt forskningssamarbete. Inom ramen för KTS-samarbetet kan samverkan och utbyten mellan olika institutioner genomföras. Förutsättningarna för sektorprogramstöd inom ev. undervisning och hälsa kommer att prövas i Mali och Burkina Faso. En stor del av stödet till Västafrika kommer att gå till olika afrikanska och västafrikanska nätverk eller kanaliseras genom olika internationella nätverk. Stöd kan även ges till olika nationella och lokala organisationer, helst bör då stödet gå via en svensk eller internationell kanal för underlättad uppföljning av projekt. Sida kommer därför att samarbeta med svenska enskilda organisationer som i sin tur kan stödja olika organisationer i Västafrika. Alternativt bör stöd ges till olika regionala och nationella paraplyorganisationer och liknande sammanslutningar, genom vilka små organisationer kan ansöka om medel.

Genom att stöd förmedlas till flera olika typer av aktörer: statliga organisationer, myndigheter, enskilda organisationer och regionala nätverk uppstår förhoppningsvis komplementaritet och synergieffekter.

Sida bör med befintliga resurser inta ett så proaktivt förhållningssätt som möjligt vad gäller utvecklingssamarbetet framförallt i de prioriterade länderna i regionen. KTS-samarbetet och krediter utgör undantag eftersom Sida i dessa sammanhang intar ett reaktivt arbetssätt. Insatserna skall vara efterfrågade av landet i fråga och hänsyn skall tas till ländernas behov av stöd. Sida bör främst bidra med stöd inom områden där Sverige anses ha komparativa fördelar.

Ansatsen bör vara flexibel och processinriktad med en beredskap att pröva olika alternativa kanaler. För varje enskild insats bör ambitionen vara att identifiera tydliga "exitpoints" så att insatsen lättare skall kunna avslutas. Under 2002 bör utvecklingssamarbetet ses över med en fördjupning eller förändrad inriktning som eventuell följd.

7.2 Kanaler

Hittills har stödet i utvecklingssamarbetet med Västafrika ofta kanaliserats genom svenska enskilda organisationer och multilaterala organisationer. Det senare gäller främst det humanitära biståndet. En mindre del av samarbetet sker genom offentliga myndigheter (KTS), forskningssamarbete via universitet och direkt med regionala eller enskilda frivilligorganisationer i regionen.

Stöd kan förmedlas genom olika svenska, internationella eller regionala kanaler. Sida har nyligen beslutat att stödja ZKN-BICE, en tysk organisation som har ett regionalt program avseende barn och mödrar som sitter i eller riskerar fängelse i ett flertal västafrikanska länder. Ett annat exempel på en betydande internationell organisation på MR-området är Fédération International des Ligues des Droits de l'Homme, med säte i Paris. Inom miljöområdet verkar London-baserade ILED (International Institute for Environment and Development) som har lång erfarenhet av torrområdesproblematiken i SAHEL genom Dryland Programme.

7.3 Svenska enskilda organisationer

Nio av tretton ramorganisationer som Sida stödjer har samarbete med Västafrika. Eftersom Forum Syd, SMR och LO/TCO är paraplyorganisationer uppgår totala antalet organisationer med verksamhet i Västafrika till 25-30 stycken. Diakonia, LO-TCO, Rädda Barnen och Röda Korset arbetar pan-regionalt i Västafrika. Svenska enskilda organisationer kan uppdelas i följande verksamhetsinriktningar:

- Rättighetsinriktning (Diakonia, LO-TCO, Rädda Barnen);
- Skolbyggen/alfabetisering (t ex PMU);
- Hälsa/rehabilitering (Caritas, SKM/Lutherhjälpen, Röda Korset);
- Organisationsutveckling/kompetensutveckling (KFUM, SHIA).

Diakonia bedriver landsbygdsutvecklings- och/eller MR/demokratiprojekt i ett antal västafrikanska länder t ex Burkina Faso, Ghana, Mali, Mauritien, Senegal och Togo. Ett regionalkontor är baserat i Ouagadougou.

LO/TCO organiserar utbildning i fackliga rättigheter, ett arbete som främst sker via internationallerna eller de lokala LO- och TCO förbunden. Ett exempel på ett regionalt projekt är ett program om arbetsmiljö.

SKM/Lutherhjälpen ansvarar för ett sanddyn-trädplant/landsbygds-utvecklingsprogram i Mauritien.

Rädda Barnen kanaliserar bla stöd till ett regionalt barn- och ungdomsprogram i 14 länder i Afrika. Programmet erbjuder alternativ utbildning och förhandlingsstöd till unga barnarbetare som t ex hembiträden. Rädda Barnen har regionalkontor i Abidjan.

Röda Korset håller i program inriktade på hälsa, kapacitetsutveckling och katastrofprevention i Västafrika. Inom pilotprogrammet CBFA (Community Based First Aid) som finns i 16 västafrikanska länder, utbildas volontärer i första hjälpen. Tanken är de efter avslutad utbildning ska använda kunskaperna i sina hembyar. Röda Korset har regionalkontor i Abidjan.

Plan International är en internationell biståndsorganisation som arbetar med barnfrågor inom hälsa, utbildning, familjeförsörjning och boendemiljö. Organisationen har verksamhet i Guinea-Bissau, Sierra Leone, Senegal, Guinea, Mali, Burkina Faso, Ghana, Togo och Benin. Svenska Plan International har programkontor baserade i Senegal, Mali och Guinea.

7.4 Övriga organisationer med anknytning till Sverige

Nordiska Utvecklingsfonden (NDF) har lämnat lån på IDA-villkor till sex projekt i Senegal, där NDFs insats uppgår till drygt 300 mkr. Senegal är härigenom NDFs största enskilda mottagarland. Sverige har finansierat 38 % av NDFs verksamhet. Under 1999 lämnade

NDF tre lån till Senegal: till transportsektorn och till vattensektorn (bägge i samfinansiering med IDA) och för fattigdomsbekämpning (med Afrikabanken, ADB).

8. RESURSER

8.1 Administrativa resurser

I och med att samarbetet med Västafrika ökar i omfattning kommer förstärkning av personal att behövas både hemma och i fält. På Sidas regionavdelning för Afrika finns för närvarande två handläggare för Västafrika. Ett flertal av ämnesavdelningarna har dock begränsade personella resurser för att på ett proaktivt sätt kunna identifiera, planera och genomföra insatser i Västafrika.

För 2000 har medel avsatts för två handläggartjänster till Mali respektive Burkina Faso. Dessutom skall en ekonom med regionalt ansvar för hela Västafrika och en programhandläggare för återuppbyggnad främst avseende Guinea-Bissau anställas vid ambassaden i Dakar. Handläggartjänsterna i Mali och Burkina Faso (där rekryteringen till Mali kommer i första hand) är korttidstjänster dvs 6 månader med eventuell förlängning, medan resterande tjänster i Dakar tillsätts på 1 år. Eftersom fältnärvaron är begränsad i Västafrika krävs att Sida, utrikesdepartementet och ambassaderna i regionen har ett nära samarbete. Ambassaden i Lagos bevakar utvecklingen i Nigeria, Ghana, Togo, Benin och Niger. Ambassaden i Dakar täcker förutom Senegal även sidoackrediterings-länderna Gambia, Guinea-Bissau, Guinea, Kap Verde och Mali, medan ambassaden i Abidjan svarar för Côte d'Ivoire, Burkina Faso, Liberia och Sierra Leone.

8.2 Finansiella resurser

Ur det regionala anslaget för Afrika avsätts en ram om 25 mkr till Västafrika under år 2000, för år 2001 planeras ramen uppgå till 50 mkr. Guinea-Bissau har en landram på 5 mkr för år 2000 och en reservation från tidigare år på 11,2 mkr. Från och med 2001 skall allt utvecklingssamarbete med Västafrika inklusive det med Guinea-Bissau utgå från det regionala anslaget för Afrika.

AFRA avser att lämna mandat till DESO, NATUR och INEC/NÄRING för att identifiera och bereda insatser. INEC/FINANS, INEC/IKTS, SAREC, SEKA/HUM och SEKA/EO använder sina respektive anslag för insatser i Västafrika. Dessutom kan anslagsposten för ekonomiska reformer tas i anspråk för att bidra till ekonomiska reformprogram i lämpliga länder.

På grund av begränsade finansiella och personella resurser kommer INEC endast ha mindre omfattande samarbete med Västafrika under 2000.

8.3 Förslag till utveckling av den svenska resursbasen

Den svenska resursbasen är relativt begränsad när det gäller t ex Mali. Resursbasen kan utvecklas genom att fler JPO- och BBE tjänster koncentreras till Västafrika och de prioriterade länderna Mali och Burkina Faso inom olika ämnesområden exempelvis naturresurser eller hälsa.

Sida kan uppmuntra att MFS (Minor Field Studies) genomförs på prioriterade områden i olika länder i Västafrika.

Västafrikas andel kan öka i det kulturutbyte som sker via Svenska institutet.

Vad gäller näringslivssamarbete kan stationering på svensk ambassad i regionen samt sekondering av en person till IFC i Washington med inriktning på Västafrika bli aktuell på sikt (resurser saknas under 2000).

9. SLUTSATSER

9.1 Fattigdomsbekämpning

En stor utmaning i utvecklingssamarbetet med Västafrika är att bidra till att fattigdomen minskar. För att kunna verka för fattigdomsbekämpning krävs att Sidas kunskaper om fattigdom och dess orsaker i Västafrika ökar, speciellt hos de prioriterade länderna Mali och Burkina Faso. Under år 2000 kommer Sida att genomföra fattigdomsstudier i de båda länderna. Avsikten är att få en mer detaljerad bild av fattigdomen samtidigt som Sida lättare kan identifiera förslag på möjliga insatser på området. Mali har tagit fram en strategi för hur fattigdomsbekämpningen i landet bör se ut, en process som Sida bör fullfölja.

9.2 Demokrati och social utveckling

Demokrati och mänskliga rättigheter

Under år 2000 skall Sida utarbeta studier över den demokratiska situationen i Mali och Burkina Faso för att närmare kunna utreda vilket stöd som kan bli aktuellt. Följande insatser är under beredning:

- Diakonias program för demokrati och mänskliga rättigheter i Mali och Burkina Faso;
- Ombudsmannainstitutionen i Burkina Faso;
- IDEAs program för demokratiska processer i Nigeria.

Sociala sektorer

Studier inom undervisning och hälsa relaterade till Mali och Burkina Faso skall genomföras.

Kultur

Sida har tagit fram en lista på möjliga insatser, främst regionala, som kan stödjas inom kulturområdet. I och med att avtal förnyas med regionala kulturorganisationer kan Västafrikas andel förstärkas. En studie kommer även att genomföras.

Stöd till sociala sektorer samt kulurrelaterade projekt är av betydelse från ett MR- och demokrati-perspektiv.

9.3 Naturresursstöd

Ett program för naturresursbaserat program bör vara utformat så att Sida ökar sina kunskaper om de berörda ländernas situation, naturresursproblematiken och miljön för utvecklingssamarbetet. Samarbetet skall i ett inledande skede koncentreras till Burkina Faso och regionala insatser:

- FEER II, ett landsbygdsutvecklingsprogram koncentrerat på vatten- och sanitet i Burkina Faso;
- CREPA, Centre Régional pour l'eau potable et l'assainissement à faible coût, regionalt program inom vatten och sanitetsområdet;
- IIED Drylands Programme, regionalt decentraliseringsprogram.

9.4 Forskningssamarbete

I beredning av ett tematiskt-bilateralt samarbete med Burkina Faso ingår följande komponenter:

- Förstärkning av forskningskapacitet vid Université de Ouagadougou, Université Polytechnique de Bobo Dioulasso samt CNRST (Centre National de Recherche Scientifique et Technologique) i samarbete med svenska universitetsinstitutioner. I samarbetet kommer bl a att ingå stöd till forskningsprojekt, utbildning av PhD kandidater samt stöd till forskningsmiljöer i Burkina Faso. Projekten skall utarbetas inom temat "uthålligt bruk av naturresurser ur ett pluridisciplinärt perspektiv" och alltså beröra såväl agrara som samhällsvetenskapliga institutioner;

- Det tidigare Sida-finansierade projektet om uthållig skötsel av naturskog (mångdisciplinärt) som bedrivs i samarbete mellan SLU (skog fakultet), CNRST inlemmas i det nya samarbetsprogrammet;
- AAS/AFORNET, African Forestry Research Network, regionalt program;
- CODESRIA, Council for the Development of Social Science Research in Africa;
- AERC, African Economic Research Consortium;
- AAU, Association of African Universities;
- UAPS, Union for African Population Studies;
- AAPS, African Association of Political Science.

9.5 Bredare former för utvecklingssamarbete

Sida bör även i fortsättningen stödja lämpliga insatser i västafrikanska länder i samband med kontraktsfinansierat tekniskt samarbete, internationella kurser och krediter. Följande insatser inom näringslivsområdet är under beredning:

- Stöd genom UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation) till utveckling av agro-baserad småindustri i Burkina Faso;
- Fortsatt stöd till FUNDEI (Guinea-Bissau).

9.6 Ekonomiska reformer

Stöd till ekonomiska reformer kan bli aktuella för Guinea-Bissau, Kap Verde och ytterligare 2-3 länder i Västafrika.

INDIKATIV BUDGET FÖR VÄSTAFRIKA 2000-2001(MSEK)		
a. Afrika/övrigt anslaget	2000	2001
NATUR		
Fonds de l'eau et de l'equipement rural (FEER II)	4	8
Centre régional pour l'eau potable l'assainissement à faible coût (CREPA)	1	2
International Institute for Enviroment and Development (IIED)	0,5	1
Övrigt	0,5	1
Totalt	6	12
DESO		
Diakonias MR/demokratiprogram i Mali och Burkina Faso	3,8	4
IDEA - Demokratiprogram i Nigeria	3 *	
Ombudsmanninstitutionen i Burkina Faso	0,3	
Demokratistudie i Mali och Burkina Faso	0,2	0
Kulturinsatser	1,5	6
Hälsa	0,5	2
Undervisning	0,2	2
Nigeria	1,5	4,5
Övrigt	0,5	1
Totalt	11,5	19,5
* Stöd kan övervägas vid ev. förlängning, medel tas då från Nigeria potten.		
INEC		
United Nations Industrial Development Programme (UNIDO)	2	2,5
FUNDEI Guinea-Bissau	1,5	0
Övrigt	1	5
Totalt	4,5	7,5
AFRA		
ZKN-BICE	0,9	0,9
UN-OCHA	0,55	0
West African Institute for Financial and Economic Management (WAIFEM)	1	1
Sakanslagsfinansierade tjänster i regionen (Mali och Burkina Faso)	0,7	0,7
Programhandläggare återuppbyggnad i Dakar	0	1,4
Regionekonom/handläggare i Dakar	0,7	0,7
Fattigdomsstudier i Mali och Burkina Faso	0,45	0
Kap Verde	0,5	0
Guinea-Bissau	0	5
GERDDES-AFRIQUE - Valseminarium i Coutonou	0,1	0
Övrigt	1	5
Totalt	5,9	14,7
NATUR	6	12
DESO	11,5	19,5
INEC	4,5	7,5
AFRA	5,9	14,7
TOTALT	27,9	53,7
(Budgeten för Västafrika år 2000 är 25 msek, i ovan tabell ingår överplanering)		

<u>ÖVRIGA ANSLAG:</u>	<u>2000</u>	<u>2001</u>
<u>b. Forskningssamarbete</u>		
Skogsprojekt	1,1	
Forskningsöversikt i Burkina Faso	0,15	
Ömsesidiga besök i Burkina Faso och Sverige	0,4	
Deltagande i Forum des partenaires	0,05	
ASS/AFORNET	2	2
CODESRIA	15	15
AERC	8,2	5,1
AAU	3	3
AAPS	2	
UAPS	2,8	
Totalt	34,7	25,1
<u>c. Kontraktsfinansierat Tekniskt Samarbete (KTS)</u>		
Avloppsrening (studie) , Senegal	1,3	
Åtgärdsplan industrimiljö, Senegal	0,2	
Institutionsutveckling, ONAS, Senegal	0,3	
Förarutbildning, Ghana	1,5	1
Övervakning, leverans av transmissionsutrustning, Ghana	0,6	0,6
Kurs reformering energisektor, Ghana	0,5	2(?)
Totalt	4,4	3,6
<u>d. U-krediter</u>		
Rural electr. SHEP, Ghana	33,25	
Rural electr. Ext., Ghana	7	
SCADA/Accra, Ghana	6,89	
Second Bulk Supply, Ghana	22	
Public transport	28,09	
Line of credit, Senegal	17,5	
Roller Offset Press, Senegal	0	
Totalt	114,73	
<u>e. Svenska enskilda organisationer</u>		
Benin	0,8	
Côte d'Ivoire	0,4	
Gambia	5,1	
Ghana	2,7	
Guinea	0,5	
Guinea-Bissau	4,7	
Liberia	2,7	
Mali	0,6	
Mauretanien	1,4	
Niger	1,4	
Nigeria	2,6	
Sierra Leone	2	
Togo	4,4	
Regionala program	24,7	
Totalt	54	
<u>f. Humanitärt stöd och konflikthantering</u>		
Sierra Leone	30	
Liberia	10	
Guinea	5	
Totalt	45	

Nedan följer ett urval av regionala organisationer och nätverk som Sida har inlett ett samarbete med:

CREPA (Centre Régional pour l'eau potable et l'assainissement à faible coût) är en del av ett internationellt forskningsnätverk och aktivt i 15 länder, med säte i Burkina Faso. Den övergripande målsättningen är att fattiga kvinnor och män skall ha tillgång till vatten. Målgruppen för organisationen är kommuner och myndigheter på framför allt lokal nivå vilka man hjälper att planera och hantera sina vattenresurser (under beredning).

AFORNET (African Forestry Research Network) är ett nätverk som administreras genom African Academy of Sciences (ASS) i Nairobi, Kenya, för forskare inom tropiska skogsområden med eco-regionala noder i västra, östra och södra Afrika. För närvarande koordineras den västafrikanska noden från Kumasi i Ghana (erhåller Sida stöd).

CODESRIA (Council for the Development of Social Sciences Research in Africa) är en medlemsorganisation som består av enskilda forskare, universitet och institutioner. Högkvarteret är baserat i Dakar, Senegal. Organisationens funktion är att stödja och främja behovsbaserad forskning inom ämnet Social Sciences specifik för Afrika (erhåller Sida stöd).

International HIV/AIDS Alliance driver ett regionalt program som omfattar Burkina Faso, Mali och Senegal (erhåller Sida stöd).

WAIFEM (West African Institute for Financial and Economic Management) är ett institut med säte i Nigeria som bildats på initiativ av fem västafrikanska centralbanker. Världsbanken och IMF stödjer verksamheten som består av utbildning i makroekonomisk och finansiell styrning ämnad för medlemsländernas centralbanker, finans- och planeringsministerier (erhåller Sida stöd, nytt förslag under beredning).

AAPS (African Association of Political Science) är en pan-afrikansk organisation som fokuserar dess verksamhet på statvetenskap och internationella relationer. AAPS verksamhet omfattar tre huvudsakliga områden: forskning, publicering och allmän networking (erhåller Sida stöd).

UAPS (Union for African Population Studies) är en pan-afrikansk organisation med högkvarter i Dakar, Senegal. UAPS mål är att befrämja debatt och forskning kring befolkningsfrågor i Afrika. UAPS har en omfattande publiceringsverksamhet och teknisk och vetenskaplig service erbjuds till både statliga och privata institutioner (erhåller Sida stöd).

AERC (African Economic Research Consortium) bildades 1988 och målet är att stärka afrikansk kapacitet för forskning om ekonomisk politik i Afrika söder om Sahara. AERCs arbetsprogram omfattar både ett forsknings- och ett utbildningsprogram. Forskningsprogrammet är organiserat i fyra tematiska ämnesområden: handelspolitik och regional integration; makroekonomisk politik, stabilisering och tillväxt; sparande, investeringar och finansiella system; samt fattigdom, inkomstfördelning och arbetsmarknadsfrågor. Samarbetet inom AERC har främst riktats mot de engelspråkiga delarna av Afrika t.ex. Ghana, Sierra Leone och Nigeria. I samarbetet med fransktalande Afrika ingår forskare från t ex Benin, Elfenbenskusten, Togo samt Senegal (erhåller Sida stöd).

AAU (Association of African Universities) är en medlemsorganisation där medlemmarna f.n. består av 148 universitet från i stort sett hela Afrika. Sekretariatet är baserat i Accra, Ghana. Bland organisationens syften märks att: stödja kontakter och samarbete mellan universitet i Afrika; samla och sprida information om högre utbildning på kontinenten; samordna läroplansutveckling och examensvillkor; samt att underlätta kontakter med den internationella akademiska världen (erhåller Sida stöd).

Regionala organisationer inom kulturområdet:

Organisationer som erhåller Sida stöd:

APNET (African Publishers Network) – industri och institutionsutveckling i bl a Nigeria, Benin, Ghana och Côte d'Ivoire.

SAMP (Swedish African Museum Programme) – institutionellt samarbete i bl a Benin.

AFRICA 2009 (Cultural Heritage Preservation and Management) i Mali, Benin, Ghana och Côte d'Ivoire.

ABC (African Books Collective) – internationell marknadsföring och distribution i Nigeria, Ghana och Senegal.

Pan African Film Fund, Göteborgs filmfestival – produktionsincitament. Kontinentalt.

AMARC (International Network on Community Radio) i Mali och Senegal (nytt stöd under beredning).

IFLA/ALP (Advancement of Librarianship in the Third World Programme) – Globalt program, regionalkontor finns i Senegal (nytt stöd under beredning).

Organisationer som tidigare fått Sida stöd:

PREMA (East/West African Museum Network) – kapacitetsutveckling. Kontinentalt.

WAMP (West African Museum Programme) – institutionsutveckling i Nigeria, Liberia, Togo, Mali, Ghana och Senegal.

FESPACO, Internationell filmfestival i Burkina Faso – produktion och distribution. Kontinentalt.

IIAMD (Int. Inst. for African Music and Dance) Nätverk inom forskning och utbildning. Kontinentalt.

Regionalt nätverk som etablerats i samarbete med Sida

Ubunthu Network – ett panafrikanskt publikationsprogram med fokus på konst och språk. APNET-länder är huvudsakliga finansiärer.

BILAGA 3

Förkortningar:

AAU - Association of African Universities
ABC - African Books Collective
APS - African Association of Political Science
ADB – African Development Bank
AERC - African Economic Research Consortium
AFORNET – African Forestry Research Network
APNET - African Publishers Network
CFA – Communauté financière Africaine
CODESRIA – Council for the Development of Social Sciences in Africa
CREPA – Centre régional pour l'eau potable l'assainissement à faible coût
ECA – United Nations Commission for Africa
ECOMOG – Economic Community Cease-fire Monitoring Group
ECOWAS – Economic Community for West African States
FEER – Fonds de l'eau et de l'équipement rural
FUNDEI – Fundacao Guineense para o Desenvolvimento Empresarial Industrial
IIAMD - International Institute for African Music and Dance
IIED Dryland Programme – International Institute for Environment and Development
IFC – International Finance Cooperation
ILO – International Labour Organisation
ITC – International Trade Center
KTS – Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete
OAU – Organisation for Africa Unity
PNUD – Programme des Nations Unies pour le développement
PREMA - East/West African Museum Network
SAMP - Swedish African Museum Programme
UEMOA – West African Economic and Monetary Union
UICN – Union mondiale pour la nature
UMOA – West African Monetary Union
UAPS - Union for African Population Studies
UNIDO – United Nations Industrial Development Organisation
WAIFEM – West African Institute for Financial and Economic Management
WAMP - West African Museum Programme
ZKN-BICE – Zukunft für in not E. V.

VÄSTAFRIKA I SIFFROR

	1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)	11)	12)	13)
	HDI rank 174 countries	HPI (HPI-1) poverty index rank	Land area thousands square km	Population millions of people	GNP (USD) per capita	Average percentage growth	Annual rate inflation %	Under-5 mortality rank	Primary, 2nd, 3rd level school enrolment ratio %	Adult literacy rate %	Ann. Growth rate urban population %	Population % annual growth rate	Gender Developm. index rank
	1999	1997	1998	1998	1998	1988-1998	1996		1997 Female/Male	1997	1990-98	1990-1998	1997
Benin	155	83	111	5,97	380	0,9	6,7	22	30/54	33,9	4,3	2,7	129
Burkina Faso	171	91	274	10,73	240	0,8	4,3	22	15/24	20,7	4,8	2,8	141
Côte d'Ivoire	154	76	318	14,49	700	-0,2	3,7	28	32/48	42,6	3,7	2,6	130
Kap Verde	106	40	4	0,41	1060	1,1	4,4	65	76/79	71	5,3	2,2	90
Gambia	163	81	10	1,22	340	-0,9	2,9	59	35/48	33,1	5,1	3,6	133
Ghana	133	60	228	18,46	390	1,5	39,1	49	37/47	66,4	3,6	3	109
Guinea	161	82	246	7,08	540	2,4	2,5	14	19/36	37,9	5	3	134
Guinea-Bissau	168	84	28	1,16	160	0,2	48,1	11	24/43	33,6	3,6	2,2	139
Liberia	*	*	96	2,97	*	*	*	6	*	*	1	0,4	*
Mali	166	87	1220	10,6	250	0,5	6,3	5	20/31	35,5	4,2	2,4	136
Mauretanien	149	77	1025	2,53	410	0,8	3,6	16	36/45	38,4	5,3	2,8	122
Niger	173	92	1267	10,14	190	-2	4,8	3	11/19	14,3	5,3	3,3	143
Nigeria	146	63	911	121,26	300	1,3	34,2	15	48/61	59,5	4,4	2,5	120
Senegal	153	80	193	9,03	530	-0,1	3,7	38	31/40	34,6	3,8	2,6	127
Sierra Leone	174	90	72	4,85	140	-5,7	26,3	1	*	33,3	3,2	1,7	*
Togo	143	65	54	4,46	330	-1,5	4,9	30	120	53,2	4,1	2,8	118

* Uppgift saknas.

Källor: Human Development Report 1999
 African Development Indicators 2000
 State of the World's Children 2000

1, 2 (92 countries included), 7, 9, 10, 13
 3, 4, 5, 6
 8, 11, 12

11. REFERENSER

East and West Africa – Regional studies, Project 2015, 1996: Abdullah, Hussaina, West Africa Towards 2015: Retrospect and prospect.

African Development Report, 1999.

Amnesty International, Årsrapport 1999.

Arie M. Kacowics, Zones of Peace in the Third World – South America and West Africa in Comparative Perspective, State University of New York, 1998.

Freedom House, Freedom in the World 1997-98 - Annual Survey of Political Rights and Civil Liberties, 1998-99, 1999.

IDEA, Democracy and Deep-Rooted Conflict: Options for Negotiators, 1998.

OECD, Ed. Jean-Marie Cour and Serge Snrech, Preparing for the Future, A vision of West Africa in the Year of 2020, 1998.

Regional Integration and Co-operation in West Africa: Lavergne, Réal. Reflections on an Agenda for Regional Integration and Co-operation in West Africa. Bundu, Abass. ECOWAS and the Future och Regional Integration in West Africa.

Sveriges Ambassad Lagos, ECOWAS-toppmötet i Lomé 9-10 dec 1999, 1999-12-22.

UD, Afrika i förändring – En förnyad svensk Afrikapolitik inför 2000-talet, 1998.

UD, Riktlinjer Regionalt samarbete i Afrika söder om Sahara, 1 januari 1999-31 december 2000.

UD, Regeringsbeslut: Riktlinjer för ökad satsning på Västafrika, 1999-05-27.

UD, Riktlinjer för stöd till ekonomiska reformer och skuldlättnad, 1999-10-28.

UD, Underlag ECOWAS, 1999-08-14.

The World Bank, Adjustment in Africa, Reforms, Results, and the Road Ahead, A World Bank Policy Research report,

Sida:

AFRA, Sidas aktionsprogram för utvecklingssamarbetet med Afrika, Oktober 1999-2002.

AFRA, Josefsson, Ulrika. Uppdragsbeslut – strategi för samarbete med Västafrika, 1998-12-17.

AFRA, Bomboma, Richard. Reserapport: Burkina Faso, Côte d'Ivoire och Mali, 1999-09-28.

AFRA, Magnusson, Annika. Reserapport, 1999-03-25.

DESO/DESA, Folkesson, Rolf. Reserapport, 1999-04-22.

DESO, DESO i Västafrika, 2000.

GD, Stöd till ekonomiska reformer i icke-programländer och förslag om länder som kan komma ifråga för sådant stöd, företrädesvis i Västafrika, 1999-09-21.

HÄLSO, Tullberg, Margaretha. Reserapport, 1999-03-18.

HÄLSO/Birger Carl Forsberg. Regional Health Profile West Africa, 2000-01-15.

INEC/FINANS. En policy för Sidas kreditbistånd, (draft) 1999-12-30.

INEC, Tanttari, Liisa. INEC-bidrag till strategi för samarbete med Västafrika. 1999-04-09.

INEC, Kühnel, Kristina. Aktionsprogram för Västafrika – samarbete genom INEC, 2000-02-22.

NATUR, Otterstedt, Annika. Reserapport, 1999-04-20.

NATUR-1998-04945, Isaksson, Karin. Naturrestöd till Västafrika – idépromemoria.

POLICY, Stöd till ekonomiska reformer och skuldlättnad 2000, 1999-12-20.

SAREC/UNI, Jonsson, Kerstin. Förslag till forskningssamarbete med Burkina Faso, 1999-11-19

SEKA/EO. Enskilda organisationers arbete i Västafrika, 2000.

SEKA/HUM, Herm, Hugo. Reserapport Sierra Leone och Guinea, 1999-11-22.

SEKA/HUM, Eliasson, Margareta. Positionspapper för fortsatt humanitärt bistånd till Liberia, 1999-02-26.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm, Sweden

Tel: 08-698 50 00. Fax: 08-20 88 64

Hemsida: <http://www.sida.se>